

ಬಯ್ಯ ಮಲ್ಲಗೆ

ಪಾ. ವೆಂ. ಅಚಾರ್ಯ

ಬಯ್ಯ ಮಲ್ಲಗೆ

ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ

ಪಾ. ವೆಂ. ವಂಶವೃಕ್ಷ
ಬೆಂಗಳೂರು

BAYYA MALLIGE

(Collection of Tulu Poems)

By Pa. Vem. Acharya

Published by

Pa. Vem. Vamshavriksha

No. 766, 53rd Main, Kumaraswamy Layout
Stage I, Bengaluru 560 078.

Pages : 44 +4

Contact Nos: 9341229495 / 9880007521

E-mail: pavemvamshavriksha@gmail.com

© Radhakrishna Acharya and Brothers, 2018

All rights reserved. No part of this book may be used or reproduced in any manner whatsoever without the written permission of the publisher.

Price: Rs. 25.00

Printed by:

Suhaas Graphics,

391/32, 12th Main, Dr. Rajkumar Road, 6th Block,
Rajajinagar, Bengaluru - 560 010

ಬರೆತಿನಾಯನ ಅರಿಕೆ

ಬಾಳ ವರ್ಸೊಡ್ಡುಂಬು ಪಣಿಯಾಡಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಉಪಾದ್ರೆನ ಕೈಟ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದಿಪ್ಪನಗ, ಆರ್ 'ನವಯುಗ' ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿನ ತುಳು ಸಂಚಿಕೆಡ್ ಯಾನ್ ರಡ್ಡಾ ಮೂಜಾ ತುಳು ಕಬಿತೊಲೆನಿ ಬರೆಯೆ. ಅಯಿಕ್ ಆ ಕಾಲೊಡು ತುಳುತ ಪುದಾರ್ ಪೋಯಿ ಲೇಖಕೆರಾದಿತ್ತಿನ ಸತ್ಯಮಿತ್ರ ಬಂಗೇರ್ರೆನಂಚಿನಕುಲೆನ ಮೆಚ್ಚಿಕೆ ತಿಕ್‌ದಿತ್ತಂಡ್. ಆಂಡ ತುಳು ಸಂಚಿಕೆ ಉಂತಂಡ್. ಪಣಿಯಾಡಿದಾರೆಗ್ ಕಷ್ಟ ಬತ್ತಂಡ್, ಯಾನ್‌ಲಾ ಊರು ಬುಡುದು ಬಾಳ ಗುವೆಲ್‌ದ ನೀರ್ ಪರ್‌ದ್ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗ್ ಪೋದು ಬೂರಿಯೆ. ದುಂಬುಡ್ಡುಲಾ ಕನ್ನಡೊಡು ಬರೆವೊಂದಿತ್ತಿನೇನ್ ದುಂಬೊತ್ತುದು ಅಯಿತ ಬಲೊಟು ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾವೊಂಡೆ; ವಂತೆ ಪುದಾರ್‌ಲಾ ಬತ್ತಂಡ್. ತುಳುತ ಬರಾವು ಅಡೆಗೇ ಉಂತುಂಡ್.

ಇತ್ತೆ ಪತ್ತ್ ವರ್ಸೊಡ್ಡುಂಬು, ತುಳುತ ಚಳವಳಿ ಕುಡಲಡ್ ಕುಡವೊರ ನೆದ್ರೆ ಕುಡ್ತುದು ಲಕ್ಕಿನ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಲೇಖನಿಲಾ ವಂತೆ ಕುಂಬರೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತಂಡ್. ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆಡ್ ನನ ಪದ್ಯ ಬರೆವರೆ ಎನ್ನಡ್ಡಾವಾಂದ್ ತೂವರೆ ಸೊಲ್ಪ ಕೈಕಾಟ ಮಲ್ತೆ. ಬರೆಯಿನ ಕೆಲವೆನ್ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಜಿ. ರೈಕುಲು ಆರೆನ 'ತುಳುನಾಡ್'ಡ್ ಛಾಪೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಕುಡಲದ ಆಕಾಶವಾಣಿದಾಕುಲು ಕೆಲವೆನಿ, ಓದರೆ ಸಂದರ್ಭ

ಕೊರಿಯೆರ್. ತುಳು ನಿಫಾಂಟ್‌ದ ನಿರ್ದೇಶಕೆರಾಯಿಂಚಿ ಪೋ. ಕು.ಶಿ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ ಆರ್ನ ಸಂಸ್ಥೆದ 'ತುಳುವ' ಪತ್ರಿಕೆಡ್ ಒಂಜೆನಿ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಆರೆನ ಅಭಿಮಾನೊಡ್ಡಾವರೆನೇ ಇತೆ ಈ ಕಬಿತೊಲು ಬೂಕಾದ್ ಬೊಲ್ಪು ತೂವೊಂದುಲ್ಲೊ.

ಈ ಕಬಿತೊಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪನ್ನಿನವಾವಡ್ ಪನೊನ್ನಿನ ಆವಡ್ ಇಜ್ಜಿ. ಉಂದೆಟ್ ಬಾಳ ಅಂಶ ವಯಸ್ಸ ಪಡ್ಡಾಯಿ ದಂಗಿನ ಬೊಕ್ಕ ಬರೇನವು. ಅಯಿ ಕುಲೆಡ್ ಜವ್ವನಿಯೆರೆನ್ ಮರ್ಲ್‌ಕಟ್ಟಾವಿ ಇಂದ್ರಜಾಲ ತೋಜಂಡ್. ಕೆಲವೆನಿ ಬರೆವನಗ, ನನಲಾ ಆತ್ ಕೃಷಿ ಆವಂದಿನ ನಮ ಬಾಸೆಡ್ ಗಂಭೀರಾಯಿಂಚಿನ ಅಲೋಚನೆಲೆನ್ ಪಣೆರೆಗ್ ಬರುವಾಂದ್ ತೂಪಿನ ಚಪಲ ಇತ್ತಂಡ್. ಮುಲ್ಪದ 'ಅರ್ತ' ಇನ್ನಿ ಕಬಿತೊ ಈ ಜಾತಿದವು. ಎನ್ನ ಸೊಣ್ಣತ್ತೊಂಬ್ ಪಾಲ್ ಬರಾವು ಕನ್ನಡೊಡಾದಿತ್ತಂಡಲಾ ಕನ್ನಡದ ಚಪ್ಪೆ ಈ ಕಬಿತೊಲೆಡ್ ಲಕ್‌ದ್ ತೋಜುನಾತ್ ಬೂರುದಿಜ್ಜಿ ಇಂದ್‌ದ್ ಎಣ್ಣುವೆ. ತುಳುಟು ಸಂಸ್ಕೃತದ ದಿಂಜ ಸಾಯದಾಂತೆ ದಿಣ್ಣದ ವಿಚಾರೊಲೆನಿ ತುಂಬುನ ಬಲ ಉಂಡೊಂದ್‌ದ್ ಎನ್ನ ಮಟ್ಪ್‌ಗ್ ಯಾನ್ ತೆರಿಯೊಂದೆ. ನೆಡ್ಡೆಚ್ಚೆಗೆದ ತೀರ್ಮಾನೊಲು ಓದುನಾಕುಲೆ ನ್ಯಾಯ ಚಾವಡಿಗ್ ಬುಡ್ತಿನವು.

– ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ

ಪ್ರಕಾಶಕೆರ್ನ ಪಾತೆರ

ಪಾ. ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯೆರ್ನ ಪುಲ್ಕಡಿಕ್ಲೆನ ಮಂಡೆಡ್ ಒಂಜಿ ಪುಳಿ ಪೊಗಿಂಡ್: ಆಚಾರ್ಯೆರ್ನ ಜನ್ಮಶತಮಾನೊದೊ ಕಡೇಕ್ ಮಾತ ಸೇರದ್ ಒಂಜಿ ಸಮಾರಂಬೊ ಮಲ್ಪೊಡು'ಂತ್. ಆಚಾರ್ಯೆರ್ನೊ ಬಗ್ಯೆ ತೆರಿತ್‌ನಾಕ್ಲೆನಿ ಲೆತ್‌ದ್ ಪಾತೆರ್‌ರೆ ಪಣೊಡು'ಂತ್. ಕಾರ್ಯ ಸುರು ಆಂಡೇ. ವಾಟ್ಸಾಪ್‌ಡ್ 'ಪಾವೆಂ ವಂಶವೃಕ್ಷ' ಅಕೌಂಟ್ ಓಪನ್ ಆಂಡ್. ಪುಲ್ಕಡಿಕ್ಲೆನ ರಡ್ಡ್-ಮೂಜಿ ಮೀಟಿಂಗ್ ಆಂಡ್. ಏರೇರೆನ್ ಪಾತೆರ್‌ರೆ ಲೆಪ್ಪೊಡು'ಂತ್‌ಲಾ ಆಂಡ್. ಸಮಾರಂಬೊದೊ ಡೇಟ್ ಫಿಕ್ಸ್ ಆಂಡ್. ಅಂಚಿ ಸಂದಬೊರ್ಡ್ ನಿನೆಪು ಉಲ್ಪಿಲೆಕ್ಕಿನ ಒಂಜಿ ಕಾರ್ಯ ಆವೊಡೇ'ಂದ್ ಎಣ್ಣೆ, ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಆಚಾರ್ಯೆರ್ನ ಪುದಾರ್ ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ತದ್ ಮರ್ಲ್‌ಕುಟ್ಟೊತ್ತಿನ ಆರ್ನ್ 'ಬಯ್ಯ ಮಲ್ಲಿಗೆ' ಕಬಿತೊಲ್‌ನ ಸಂಗ್ರಹನಿ ಕುಡಾಬರ ಛಾಪೆ ಮಲ್ಪುನ ಇಚಾರ ಬತ್ತಂಡ್. ಆ ಇಚಾರದೊ ಬೀಜ ಈ ಕಿನ್ನಿ ಪುಸ್ತಕೊದ ರೂಪೊಡ್ ಬಯ್ಯ ಮಲ್ಲಿಗೆಯಾತ್ ಇರ್ನ್ ಕೈಕ್ ದೀವೊಂತುಲ್ಲೊ. ಈ ಇಚಾರೊಡ್ ಸಹಕಾರ ಮಲ್ತಿನ ಒಡಿಪುದೊ 'ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ' ಂತಾಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಕುಡುಲದೊ 'ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ' ದಾಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ನಮ ಸೊಲೆಲೆನ್ ಸಂದಾವೊ.

ಈ ಬೇಲೆಡ್ ಸಹಾಯ ಮಲ್ತಿನ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿದೊ ಡಾ. ಸರ್ವಮಂಗಲಾ ಆಚಾರ್ಯರೆಗ್ಲಾ ಅಚ್ಚು-ಕಟ್ಟಾದ್ ಛಾಪೆ ಮಲ್ತ ಕೊರಿನ ಬೆಂಗಳೂರುದೊ ಸುಹಾಸ್ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್‌ದ್ ಶ್ರೀ ಮುರಲೀಧರ ಮೇಲುಕೋಟೆ ಆರೆಗ್ಲಾ ಸೊಲೈಲು.

- ಪಾ. ವೆಂ. ವಂಶವೃಕ್ಷದೊ ಪರವಾತ್
ಆಚಾರ್ಯೆರ್ನ ಪುಲ್ಕುಡಿಕ್ಲ

ಪರಿವಿಡಿ

ಬರೆತಿನಾಯನ ಅರಿಕೆ	-	3
ಪ್ರಕಾಶಕೆರ್‌ನ ಪಾತೆರ	-	5
1. ಸತ್ಯೊಗು ಪ್ರಾರ್ತನೆ	-	9
2. ತುಳುನಾಡ್‌ದ ನಿನೆಪು	-	11
3. ರಾಮದೇವೆರೆ ಸತ್ಯ	-	13
4. ಗೋಪಿ	-	16
5. ಅರ್ತ	-	18
6. ಯುಗಾದಿ-ದುರ್ಮತಿ	-	22
7. ಬಡವು	-	24
8. ಕೆಡಿ 1-4	-	26
9. ಸಂಸ್ಕೃತೊಡ್ಡು	-	28
10. ಗೌತಮಿ-ಗೌತಮೆ	-	31
11. ಬಿನ್ನಯ	-	34
12. ಎನ್ನ ರಾಮಾಯಣ	-	35
13. ಆಯಿಜಿ ನರಮಾನಿ	-	37
14. ಆಯೆ ಬತ್ತೆ ಉಂಬ್ಯೆ ಬತ್ತೆ	-	40

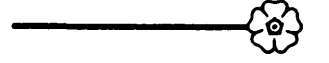
ಸತ್ಯೋಗು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಬೊನ್ನೊಡುಪ್ಪಿನ ಕೆಡಿತಲೆಕ್ಕ
 ಉಡಲ್‌ಡೆಂಗಿನ ಸತ್ಯನೇ !
 ಲಕ್ಕಲಾ! ಎಚ್ಚರೊಗು ಬಲ್ಲಾ !
 ಎನ್ನ ಕೋಣೆಗ್ ತುಡರ್ ಆಲಾ !
 ಎನ್ನ ತಾದಿಗ್ ತೂಟಿ ಆಲಾ !
 ಎನ್ನ ಬೀದಿಗ್ ದೀಪ ಆಲಾ !
 ಎನ್ನ ಲೋಕೋಗು ನೇಸರಾಲಾ !
 ಉಡಲ್‌ಡೆಂಗಿನ ಸತ್ಯನೇ !

ಉಡಲ್‌ಡೆಂಗಿನ ಸತ್ಯನೇ!
 ಕುಡ್ತು ಲಕ್ಕಲ ಮಿತ್ಯೊನಿ!
 ಸುತ್ತು ಪಾಡ್‌ದಿ ಇಲ್‌ಡ್
 ದಿನ್ನ ತೂಟಿದ ಬೊಲ್ಪುಡು
 ನಡಪಿ ತೆಗಲೆನ್ ಕೊಡುಲಾ!
 ತಿರ್ತ್ ಪರಪಿನ ಉಚ್ಚುಗು,
 ಪುಡೆಟ್ ಗುರೆಪಿನ ಪಿಲಕ್ಕೆಗ್,
 ಮಿತ್ತ್ ಕೂಗುನ ಗುಮ್ಮಗ್
 ಸುತ್ತ ಕಲ್ಕುನ ಬೂತೊಗು
 ಪೋಡಿಯಂದಿನ ಧೈರ್ಯೊನು
 ಕೊರುಗು ನಡಪುಡು ಪೆಜ್ಜೆನ್!

ಉಡಲ್‌ಡಡೆಂಗಿನ ಸತ್ಯನೇ!
ಪೋರ್ಲು ಪೋರ್ಲುದ ಮಿತ್ಯೋಗು
ಮರ್ಲ್‌ಕಟ್ಟು ಅಂಗಲ್ಯೋಗು,
ತಂಪು ತಂಪುದ ಸುಕ್ಕುಡು
ನೀಂದುವೇಂನ್ನಿನ ಆಸೆಗ್,
ಕಪ್ಪು ಕಪ್ಪುದ ನಿರೆಲ್‌ಡ್
ಜೆತ್‌ದುಬುಡ್ಡಿ ಆಲಸ್ಯೋಗು
ಲಗಾಂ ಒಯ್ತೆದ್ ಸವಾರಿ ಮಲ್ಬುಲ
ಎನ್ನ ಈ ಕಾಟ್ ಕುದುರೆನ್!
ಉಡಲ್‌ಡಡೆಂಗಿನ ಸತ್ಯನೇ!
'ಎನ್ನ ತರೆ ಈ ಕಾಪುಲ'
ಪಂಡ್ ಮಲ್ಪಯೆ ಪ್ರಾತನೇ;
ಕಾಪುವಡ ಕಾಪಾಡ್‌ಲ
ಎನ್ನ ಕೈ; ಎನ ನಾಲಯಿ;
ಎನ್ನ ಮನಸ್‌ದ ಬಾಕಿಲ್ !

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ನಿನೆಪು

ತುಳುನಾಡೇ, ಓ ತುಳುನಾಡೇ,
ಎನ ಪಕ್ಕಿದ ಗೂಡೇ!

ಆ- ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ವಾ ಕಂಪುಂಡಾ,
ತುಳುನಾಡ್‌ದ ನೀರ್‌ಡ್ ವಾ ತಂಪುಂಡಾ,
ಆ ಪಡ್ಡಯಿ ಗಾಳಿಡ್ ವಾ ಒಯ್ಪುಂಡಾ,
ಪಿನಯೆ - ಯಾನ್ ಪಿನಯೆ;

ಇಜ್ಜಡ- ಒಲ್ಲೊ ಒಲ್ಲೊ ಒಲ್ಲನೊ ತಿರ್‌ಗ್‌ಂಡಲಾ,
ನೂದು ಗಾವುದತ ದೂರ ಆಂಡಲಾ,
ಮೂಜಿ ಪತ್ತ್ ಮರಿಯಾಲ ಪೋಂಡಲಾ,
ಒಯ್ಪುಂಡೇ - ಅವು ಒಯ್ಪುಂಡೇ!

ಎನ- ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪರಿಯೆರೆ ತೆಲ ದಾಂತೆ,
ತರೆತ ಮಿತ್ತ್ ಮಾಡ್‌ಗ್ ಮುಲದಾಂತೆ,
ದಿಕೆಲ್‌ಗ್ ಪುಂಡಿ ಬಿಜಿಕ್ಕೆಲ ದಾಂತೆ,
ದಿಣ್ಣ-ದಿಣ್ಣ ಕಾರ್ ಒಯ್ತೊಂದು,
ವಾ ವಾ ದೇಸೊನು ಸುತ್ತು ಪಾಡಿಯೆ,
ಒಕ್ಕೊಳ್ಳು ಸ್ನೇಹದ ಬಿತ್ತ್ ಪಾಡಿಯೆ,
ಊರುದ ಮೋಕೆನಿ ಕುತ್ತು ಪಾಡಿಯೆ,
ಕುಡಲಾ ಬುಡಂದೆ ಚಿಗ್‌ರುಂಡೇ!

ಈ - ತುಳು ನಾಡ್‌ದ ಸೀಮೆಗ್ ಬತ್ತೊಂಡ,
ತುಳು ಪಾತೆರ ಕೆಚ್ಚಿಕ್ ಬೂರುಂಡ,
ತುಳು ನೇಸರ್ ಎನ ಮೆಯ್ಯ್ ಮುಟುಂಡ,

ಮನಸ್‌ದ- ಗೊಡ್ಡುಗು ಬಂಜಿ ಬಪುಂಡೆ!
ಪತ್ತ್ ಬಾಸೆಲೆನಿ ಕಲೈ, ಬರೆಯೆ,
ನೂದು ಗುವ್ವೆಲ್‌ದ ನೀರ್‌ನಿ ಪರಿಯೆ,
ಸಾ'ರ ಜಾಗುಲೆಡ್ ಮನಸ್‌ನಿ ನಡಿಯೆ,
ಒಲ್ಲಲ ಬೇರೇ ಕೊಲ್ಲಂದೇ!

ಮಲೆತ್ತ್ ನಡಪು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಆಣ್,
ತೆಲ್ ಪಾತೆರುನ ಅಲ್ಲದ ಪೊಣ್ಣು,
ಗುರೆತ್ತ್ ಕೂಗು ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಕಡಲ್,

ಬೇತೆನೇ - ಅವು ಬೇತೆನೇ!
ತುಳು ನಾಡ್‌ಡ್ ಬದೈರೆ ಆ'ಜ್ಜಡಲಾ,
ತುಳು ನಾಡ್‌ಡ್ ನಲೈರೆ ಆ'ಜ್ಜಡಲಾ,
ಕಡೆತ್ತ ಉಸುಲುನಿ ಬುಡರೆಗಾಂಡಲಾ

ತುಳು- ನಾಡ್‌ಗೆ ಪೋವೊಡು ತೋಜುಂಡು.
ತುಳು ನಾಡ್‌ದ ಗಾಳಡ್ ಗಾಳ ಆದ್
ಕಡಲ ಕರೆತ ಗಾಳದ ಮರಕುಲೆಡ್,
ಪನಂದೆ ಒರಿತಿನ ಎನ ಪದೊಕುಲೆನ್
ನುಡಿವೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಣ್ಣುಂಡು.

ರಾಮದೇವರೆ ಸತ್ಯ

ರಾಮ ದೇವರೆ ಪಾದ ಊರಂದಿ ಊರುಂಡ
ಈ ಭಾರತದ ನಿಲೋಟು ನಾಡ್‌ಂಡ ಒಲ್ಲಾಂಡ ?

ಒಂಜೊಂಜಿ ಊರುಡುಲ ಒಂಜೊಂಜಿ ತುದೆ-ತಾರ್,
ಕೆದು-ಗುಂಡಿ, ಅಜೆ-ಪಾದೆ, ಅರ್ಜಿ-ನೀರ್, ಮರ-ಬೂರು,
ಚಣೆಲಣೆಲ್, ಪಕ್ಕಿ-ಪರಣಿ, ಪಾರುನವು-ಪರಪುನವು,
ನೀಂದುನವು-ನಡಪುನವು, ನಅಪುನವು, ನುಡಿಪಿನವು,
ರಾಮ ದೇವರೆನ ಗುರ್ತಾತ ಪನ್ನಿನವುಂಡು:

ಕಲ್ಲ್ ಪೊಣ್ಣಾಯಿನವು, ಕಪಿ ಕಡಲ್ ಲಾಗಿನವು,
ಕಾಡ ಕೊರಮೆದಿನ ಮಡೆ ದೇವೆರೇ ತಿಂದಿನವು,
ಕಳ್ಳೆರೆ ಕುಜುಂಬೆ ಕರುಣಾಳು ರಿಸಿ ಆಯಿನವು,
ಮಲೆಕುಡಿಯೆ ಆದಿಕವಿ ಪಟ್ಟ ಪಡೆವೊಂದಿನವು;
ಉಂದು ಮಾತೆರ್ಲ ಓದಿನ ಕತೆನೆ : ಕೇನಂದಿ
ಕತೆ ಪನ್ನೆ ಕೆಲವು : ಊರುಂಡು ಒಂಜಾನೊಂಜಿ -

ಅಲ್ಲೊಂಜಿ ಕಟ್ಟೆ, ಕಟ್ಟಿದ ನಡುಟು ಅತ್ತಸದ
ಮರ ಉಂಡು, ತ್ರೇತಾಯುಗೊಟೆ ಪುಟುದು ಬುಲೆದಿನವು;
ಲಕ್ಕ ಇರೆ ಗೆಲ್ಲೆಗೆಲ್ಲೆಡ್ ಗಾಳಿ ಬೀಜನಗೆ
ನಲ್ಪುಂಡು : ಆಂಡ ಬಿಲ್‌ಕುಲ್ ಸಬ್ಬ ಮಲ್ಪುಜಿಗೆ:
ದಾಯೆಗ್ ಪನ್‌ಂಡ, ವನವಾಸದಗೆ ತಿಗೊಂಡು

ರಾಮ ದೇವೆರ್ಲ ಜಾನಕಿ ಅಮ್ಮಲಾ ಅಡೆಗ್
ಬತ್ತೆರ್ಗೆ ; ದೆತ್ತೆರ್ಗೆ ಒಂಜಿಲ್ ಮರತಡಿಟ್;
ಅಪಗ, ಸಂಭ್ರಮೊಟು ನಲ್ಪುನ ಇರೆಕುಲೆನ ಗೌಜಿ
ತೂದು, "ದೇವೆರ್ ಜೆತ್ತೆದೆರ್! ಸಬ್ಬ ಮಲ್ಪಂದೆ!"
ಇನ್ನಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಲ್ತೆರ್ಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣೆರ್ ಮುನಿದ್!

ನನವೊಂಜಿ ಊರುಡು ರೆಂಜದ ಮರತ ಕಟ್ಟೆಡ್
ಸೀತೆ ರಾಮೆರ್ ಇಲ್ ಕಳೆದ್, ಪುಲ್ಯೊಕ್ಕೆಲ್ಡ್
ಸೀತಮ್ಮ ಭೂಪಾಳ ರಾಗೊಡು ಉದಯರಾಗ
ಪಾಡಿಯೆರ್ಗೆ ; ಆ ಮರೊಟು ಕಕ್ಕೆ ಕುಲ್ಲುಂಡಲಾ
ಕೋಗಿಲೆದ ಲೆಕ್ಕನೇ ಕೂಗುಂಡು ಇನಿಕ್‌ಲಾ!

ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್, ಬಾಣೊಡ ಗುಟ್ಟು ಪಾತೆರುನ
ಪಾದೆ, ಪಾದೆದ ಕೊಡಿಟ್ ಉಂಡು ಪೆಜ್ಜೆದ ಜೋಡಿ:
ಜಾನಕಿನಿ ನಾಡೊಂದು ರಾಮ ದೇವೆರ್ ಅಡೆಗ್
ಬತ್ತೆರ್ಗೆ, ಪಾದೆದ ಕೊಡಿಟ್ ಉಂತಿಯೆರೆಗೆ,
ಅಲ್ಪ ಉಂತುದು ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕಣ್ ಜೀತೆರ್ಗೆ;
ಆ ಪಾದೆ ಏರುನವು ಕಷ್ಟ. ಕಷ್ಟಾಂಡಲಾ
ಪೊಸ ಮದ್ಮೊಳು ಮದ್ಮಾಯೆ ಪಾದೆ ಏರ್‌ದ್ ಪೋದು,
ಆ ಪಾದೊಳೆಗ್ ನೆಸಲ್ ಮುಟ್ಟಾದ್ ಬತ್ತೆಂಡ
ಎದಗಲಾ ಆಕುಳೆಗ್ ಅಗಲೆಕೆ ಬರಂದೆಗೆ!

ನನ ಒಂಜಿ ಊರು ಕಲ್ಪಂಡೆದ ನಡುಟ್ಟೆ
ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯವು ಕೊಂಡ, ಮರಿಯಾಲ ಅರೆಗಾಲ
ಅಯಿಟ್ ಯಾಪಲ ತೇಕೆ ನೀರ್, ಉಗುರು-ಬೆಜ್ಜೆ;
ಅಯಿತ ಕತೆನಾ? ರಾಮ ದೇವೆರ್ ಬೊಡೆದಿನಿ ನಾಡ್-ನಾಡ್
ಕಾರ್ ಸೋತುದು, ಉಡಲ್ ಬೆಯ್ತೆದ್, ಮನಸ್ ಬಾಡ್‌ದ್
ಅಯಿಟೆ ಕುಲ್ಲುದು ಕಣ್ಣನೀರ್ ಬುಡಿಯೆರ್ಗೆ ; ಅವು
ಯಾಪಲಾ ಬಜ್ಜಂದಿ ಕೊಂಡ ಆಂಡೆಗೆ ; ಅಯಿಟ್

ಮಿಯನಕುಳೆಗ್ ಕಣ್ಣನೀರ್ ಬುಡ್ಡಿನ ಯೋಗ
ಎದಗಲ ಬರಂದ್ಗೆ ! ಬೊಕ ಒಂಜಿ ತುದೆಟ್ಟ್,
ಒಂಜಿ ಗಾಂತ್ರದ ಗುಂಡಿ, ಅಯಿಟ್ ಬಣ್ಣದ ಮೀನ
ಪುಂಡು ಪುಂಡು; ತ್ರೇತಾಯುಗೊಟು ಅಮ್ಮ ಸೀತಮ್ಮ
ಅಯಿಕುಲೆಗ್ ನವಣೆದ ನುಪ್ಪು ಕೊರುಕೊರುದು
ತಾಂಕ್ದೆರ್, ಆ ಮೀನುಲೆನ್ ಪತ್ದ್ ಏರ್ಲಾ
ತಿನಿಯೆರ್ಗೆ ! -

ಇಂಚ ಕತೆ ಊರುರುಗೊಂಜೊಂಜಿ!
ಉಂದು ಸತ್ಯನ ಕೇನ್ವರಾ? ಯಾನ್ ಪಿನಯಿ.
ಸತ್ಯ-ಮಿತ್ಯದ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡು ಬುಡ್ಡಿಯೆ ಕುದ್ಯ.
ಅಪ್ಪೆ-ಬಾಲೆದ ಸತ್ಯ, ಬೊಡೆದಿ-ಕಂಡನಿ ಸತ್ಯ,
ಬಗ್ಗೆ-ದೇವೆರೆ ಸತ್ಯ - ನ್ಯಾಯ ಚಾವಡಿದ ಸತ್ಯ ಅತ್ತ ;
ಪಾತೆರದ ಸತ್ಯ, ನುಡಿತ್ತ ಸತ್ಯ, ನುಡಿಕಟ್ಟ್ತದ ಸತ್ಯ -
ಮಾತ ಒಂಜೀ ಸತ್ಯ ಆವಂದ್. ಮನಸ್ ಲಾಗಿಡ್ ಲಪ್ಪು
ಸತ್ಯ ಎಕ್ಕಂದ್ ಮುಳ-ಮಾಪುಲೆನ ಲಪ್ಪುಲೆಗ್!

ಗೋಪಿ

ಗೋಪಿ ಸರಸರ ಬತ್ತೊಲು,
 ಆಲ್ ಒತಿಯೆ ಇತ್ತೊಲು
 ಕಣ್ಣ್ ಸುತ್ತಲ ಬೀತೊಲು,
 ತುತುದಿ ಕುಂಟುನಿ ಗಿಲ್ಲೊಲು,
 ಮಡ್ತದಲ್ವನೆ ದೀಯೊಲು,
 ಯಮುನೆ-ನೀರ್ಗ್ ಜತ್ತೊಲು.

ಗೋಪಿ ಗುಂಡಿಗ್ ಜತ್ತೊಲು,
 ಸರ್ಕ ತಿರ್ಗ್ಗದ್ ತೂಯೊಲು,
 ಕೃಷ್ಣೆ ಒಲ್ಲುಲ ಬರುವೆನಾ
 ಪಂಡ್ಡ್ ಗಾಬರಿ ಆಯೊಲು.

ಗೋಪಿ ಒಯ್ಲೊಡ್ ನೀಂದ್ಯೊಲು,
 ಕಬ್ಬೆ-ಮರಂಕನೆ ಆಯೊಲು;
 ಸರ್ಕ ತಿರ್ಗ್ಗದ್ ತೂಯೊಲು;
 ಕಳ್ಳೆ ಗೋಯಿಂದೆ ಬತ್ತೆನಾ?

ಕಂಟೆಲ್-ಮುಲ್ಕುನ ನೀರ್ಗ್ಡ್
 ಕಾರ್ ಊರುದು ಉಂತ್ಯೊಲು,
 ಮೆಯ್ಯಿ ಗಸಗಸ ಉದ್ಯೊಲು,
 ನೀರ್ ಮೋನೆಗ್ ತೇತೊಲು;

ಗರ್ಕ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ತೂಯೊಲು
ಕಳ್ಳೆ ಗೋಪಾಲೆ ಬತ್ತೆನಾ?
ಕುಂಟು-ರವಕೆನ್ ಕಂಡ್ಯೆನಾ?
ಮರ ಮಿತ್ತೇರ್‌ದ್ ಕುಲ್ಯೆನಾ?

ಬೊಕಲ ನೀಂದ್ಯೊಲು, ಮರಂಕನೇ'ಯೊಲು,
ಗಾಬ್ರಿ ಬೂರ್ಯೊಲು. ಕರೆನಿ ತೂಯೊಲು,
ಕುಡಲ ನೀಂದ್ಯೊಲು, ಕಂಕನೇ'ಯೊಲು,
ಕಾರ್ ಬಡ್ತೊಲು, ಕೈನಿ ಬಿತೋಲು,
ಪೊಕ್ಕ-ಪೊಕ್ಕಡೆ ನೀರ್ ತೇತೊಲು,
ಕಣ್ಣ್ ಮುಜ್ಜಿಯೊಲು, ಕಣ್ಣ್ ದೆತ್ತೊಲ್.

ಕೈಲ ಕಾರ್‌ಲ ಸೋತುದು,
ಕರೆತ ದಿಕ್ಕುಗ್ ತಿರ್ಗ್‌ದ್
ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ನೀಂದ್‌ದ್
ಬತ್‌ದ್ ಕಟ್ಟನಿ ಪತ್ತ್‌ದ್,
ಗೋಪಿ ನಿಲೊಕ್ಕು ಬತ್ತೊಲು,

ಗಾಬ್ರಿ ಆಯಿನ ನಮುನೆಡ್
ಕುಂಟು ದೀತಿನ ಜಾಗ್‌ಗ್
ಪಾರ್ ಪಾರ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್,
ಕುಂಟು-ಕುಪ್ಪಸ ಮಾತಲ
ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಇತ್ತಿನ
ತೂದು ಗೋಪಿ ನಿರಾಸೆಡ್
ಉದ್ದ ಉಸುಲುನಿ ಬುಡಿಯೊಲು.

5

ಅರ್ತ

ಅರ್ತ

ಇಜ್ಜಿ. ದಾಲಾ ಅರ್ತ ತೋಜುಜ್ಜಿ. ಏತ್
ನಾಡ್‌ಂಡಲಾ, ಏತ್ ಕೂಡಾದ್ ಕರಿನಾಂಡಲಾ
ಲೆಕ್ಕ ಸಮ ಬರ್ಪುಜ್ಜಿ, ಈ ಬರಿಟ್ ಪತ್ತೆ
ಪಾಡ್‌ಂಡ ಆ ಪುಡೆಟ್ ಪೋಲಗೆ ಬುಡ್ಪುಂಡು;
ಇಜ್ಜಾಂಡ ನಡೆಡೇ ಪಿಸಿವುಂಡು: ಬಯ್ಯ
ಮಲ್ಲಗೆ ಬಾಯಿ ಬುಡ್ಪುಂಡು; ಪಡ್ಡಯಿಡ್
ಆರಾಟೊ ಆಪುಂಡು; ಗೆಂಡೊಗು ಏರೋ ನೀರ್ ಮಯ್ಪುವೆರ್.

ಪುಲ್ಯೊಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಪತ್‌ದ್
ಪೊಂಬು-ಪೊಂಬುದು ಕಡೆಕ್ ಒರಿಪಿನವು ಉಂದೆನಾ?
ಈ ಮಜಿತ ರಾಸಿಯಾ? ಕರಿಕಟನ ತಿರಿಯಾ?
ಪೇರ್ ಕಾಯ್ತಿನ ಹಟ್ಟಿ, ಬೆಲ್ಲ ಪಾಡಿನ ಕಡ್ಯ,
ನುಪ್ಪು ಬೆಯ್ತಿನ ಕರ, ಬೆಯ್ಪಾದಿ ಕುಕ್ಕುದ ಮಂಡೆ-
ಮಾತಲಾ ಉಡೆದ್ ಪೋಯಿನ ಬೊಕ್ಕ ಓಡೆನಾ?
ಈ ತುದೆಕ್ ಕಡೆಕ್‌ಲಾ ಕಡಲ್ ತಿಕ್ಕಂದೆನೇ
ಪೊಯ್ಯೆಗುಡ್ಡೆದ ಬಾಜೆಲ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ಗಿಡ್ಡಾದ್
ಆಜುನವೆ ಗತಿಯಾ?

ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ, ಏರೆ'ಲಾ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ.
ನರಮಾನಿ ಪುಟುದಿನ ಬಜೀ ಪ್ರನ್ನೆ ಕೇಣೆರೆಗ್:

ಉತ್ತರ ನಾಡೆರೆ ಪೋಯಿನಾಯೆ ಪಿರ ಬತ್ತಿಜ್ಜೆ.
 ಪಿಂದೇ'ನ್ನಿನಾಯೆ ಕೇನ್‌ಂಡ ಸಮ ಪನ್ನುಜ್ಜೆ.
 ಪಿಂದಿನವು ದಾದಾಂದ್; ಆಯೆರೆಡ್ ಉಂಡು'ನ್ನೆ;
 ಕೇಯೆರೆಡ್‌ಲಾ ತಿಕ್ಕು ಪನ್ನೆ ನನ ಒರಿ; ನನಲಾ ಒರಿ
 'ಅಹಹಹಾ! ಎಂಚಿ ಆನಚಿದ' ಇನ್ನೆ; ದಾದೊ ಕೇನ್‌ಂಡ
 ಪೊಟ್ಟೆ ತಿಂದಿನ ಬೆಲ್ಲ; ಕೆಚಿಟ್ ಕೇನನಗ ಊಜುಂಡು
 ನಾಲಯಿಡ್ ನೀರ್; ಬಂಜಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಲ!

ಎನ್‌ಕ್ ಇಂಚ ತೋಜುಂಡೆ - ನರಮಾನಿ ಇನ್ನಿನವು
 ಗೂಂಟ ಬಡ್ತಾದ್ ಮೇವೆರೆಗ್ ಕಟ್‌ದಿನ ಕಂಜಿ.
 ಬಲ್ಲ್ ಏತುದ್ದ ಉಂಡಂಡಲ ಅಯ್ಕ್ ಕೊಡಿ ಉಂಡು;
 ಆ ಕೊಡಿಟ್ ಉರ್ಲುಂಡು; ಆ ಉರ್ಲು ಕಂಟೆಲ್‌ಡ್.
 ಬಾಳ ಒಯ್ತಂಡ ನಾಲಡ್ ಪತ್‌ದಿನ ಲೆಕ್ಕ
 ಆಪುಂಡು. ಬಲ್ಲ್ ಕಡ್ತೊಂದು ಪಾರುನ ಆಸೆ
 ಬಜಿ ಮರ್ಲ್.

ಎಕ್ಕಾವೆ, ಎಕ್ಕಾವೆ, ಎಕ್ಕಾವೆ, ನರಮಾನಿ;
 ಕಡೆಕ್ ಬಡವಾಪುಂಡು; ಬೈಲ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಪತ್ತ-
 ಪಜಿರ್ ಕರ್ಪುವೆ: ಕಡೆವನಗ ಮಣ್ಣಾಲಾ ತಿಕ್‌ದ್
 ಥಕ್! ಉಚಿಯೊಡುಂದ್ ಎಣ್ಣುವೆ; ಬಂಜಿದ ಕರ್ಮ
 ಉಚಿಯೆರೆಗ್ ಬುಡ್ಡುಜ್ಜಿ.

ನುಂಗೊಡೇ ನರಮಾನಿ ನುಂಗೊಡೇ!
 ಬಂಜಿ ದಿಂಜೊಂಡ ಕುಡ ಎಕ್ಕಾವೆರೆಗ್ ಸುರು.
 ಬಂಜಿ ಒಯ್ಪುಂಡು ನಿಲೊಕ್ಕು, ಮನಸ್ ಬಾಣೊಗು.
 ಮೇವೊಂದು, ಮೇವೊಂದು, ನಡೆ ನಡೆಡ್ ನೀಲ
 ಬಾಣೊನು ಕನಂಬರಿತ್ತೊಂದು, ನಿಲೊಟ್ಟೇ
 ದುಂಬುದುಂಬು ನಡಪ್ಪೊಡು-ನಡಪ್ಪುವೆ;
 ಸುತ್ತು ಸುತ್ತು ನಡಪುವೆ, ಬಲ್ಲ್ ಗೂಂಟೊಗು ಸುತ್ತು

ಬೂರುಂಡು; ಗಿಡ್ಡ್ ಗಿಡ್ಡಾಪುಂಡು. ಕಡೆಕ್ ಒಂಜಿ
ದಿನ ಬಲ್ಲ ಮುಗಿವುಂಡು, ಬೈಲ್‌ಡಾಲ ಪಜಿರ್
ಮುಗಿವುಂಡು. ಗಲ್ಬೆರೆಗ್ ಬರಂದಿನ ಗೂಂಟೊಗು
ಬತ್‌ದ್ ಉಂತುವೆ.

ನರಮಾನಿನ ಕಷ್ಟ ಇಚಿತ್ರ ಕಷ್ಟ:
ಆಯೆ ಬಾಳ ಇಚಿತ್ರ ಪಕ್ಕಿ: ಆಯೆಗ್ ಮುಡುಟು
ರೆಂಕೆ ಇಜ್ಜಿ; ಮನಸ್‌ಗ್ ಮಾತ್ರ ನೂದು ರೆಂಕೆ.
ಬಂಜಿಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಕಂಜಿ ಪಂಜಿ ಆಂಡಲಾ,
ಮನಸ್‌ಗ್ ಬೋಡಾದ್, ಪಾರುನ ಹಂಸ ಪಕ್ಕಿಡ
'ಮಾನಸ ಸರ್ವಾರದ ನೀರ್ ಕೊಣಲಾ'ಪನ್ನೆ.
ತನಟನೆ ತಾನ್ ಕೋಪ ಮಲ್ತಾದ್ ಗಂಗರ ಪರ್ಪೆ.
ಲೋಕೊಡ್ತಿನ ಮಾತ ಜೀವೊಗುಲಾ ನೇಡ್
ಪನ್ನಿನವುಂಡು, ದುಕ್ಕ ಪನ್ನಿನ ಮಾತ್ರ
ಮನ್‌ಸ ಪಾಲ್‌ದ ಗಂಟ್.

ಒಯಿಕ್ ಉಂದು ಮಾತ?
ಅರ್ತ, ಅರ್ತ ಬೋಡೂನ್ನೆ ನರಮಾನಿ, ಅವು ತಿಕ್ಕಂದೆ
ಪೊಡ್ಡುವೆ, ಪೊಡ್ಡೊನುವೆ; ಕಡ್ಡುವೆ, ಕಡ್ಡೊನುವೆ.
ಪರದೆದ ಆಪೆದೆಕ್ಕ್ ದಾದಾವುಂಡು? ದಾಲಾ ಇಜ್ಜಿಡ,
ಪರದೆ ದಾಯೆಗ್ ಜಪುಡಾದೇರ್ ? ಇಂದೆನಿ ತೂಂಡ
ಮರ್ಲೆಗ್ ಕಟ್‌ದಿ ಕನತಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡೆ!
ಅಂಚ ಇತ್ತಂಡ ಮಾತೆರ್ಲ ಒಂಜೆ ತರತ
ಮರ್ಲೆರಾ? ನೆಕ್ಕ್ ದಾನಿಯೋ ಅರ್ತ ಉಪ್ಪೊಡೆ!
ಅವು ಕೈಕ್ ತಿಕ್‌ದಾಲಾ ನೀರ ಉಲಯಿದ ಮೀನ-
ಲೆಕ್ಕ ಪುಸ್ತ ಜಾರ್‌ದ್ ತತ್ತ ಪೋಪುಂಡು;

ಮಿಂಚ್‌ದ್ ಮದೆ ಆಯನ ಪೊಣ್ಣು
ತೆಗಲೆದ ಬಾಣೊಡು ಗುಡುಗು ಲಕ್ಕಾವುಂಡು,
ತೆಡಿಲ್ ಪುಡಪಾವುಂಡು, ನೆದ್ರೆಡ್‌ದ್
ಕುಕುಡ್ ಲಕ್‌ಡಾವುಂಡು.

ಇಜ್ಜಿ, ನರಮಾನಿಗ್
ನೆದ್ರೆ ಇಜ್ಜಿ, ನೆದ್ರೆ ಇಜ್ಜಿ, ನೆದ್ರೆ ಇಜ್ಜಿ.

ಯುಗಾದಿ-ದುರ್ಮತಿ

ಅಲ್ಪ ತೂಲ ! ಕುಡೊಂಜಿ ಪಲ್‌ಂದ್ ಇರೆ ತಾಲ್‌ಂದ್
ಅಮಾಸೆದ ಕರ್ಗಾನ್ ಕರ್ತಲೆಡ್ ಸುದ್ದಿ ದಾಂತೆ!
ಕುಡ ಒಂಜಿ ವರ್ಸ ಕೋಡಲೆನ ಲೋಕೊಗು ಪೋಂಡು
ಮರತ ಮೆಯಿಟ್ ಒಂಜಿ ಗುರ್ತಲ ಬುಡಂದೆ!

ಇನಿತ ಇಲ್ಲಡ್ ಏರೆ'ಲಾ ಇಜ್ಜಿ ಪುರುಸೊತ್ತು
ಎಣ್ಣೆರೆಗ್, ಗೆನ್ನೆರೆಗ್ ಕೋಡಲೆನ ಬಿಜಕ್ರೆ;
ಕಣ್ಣ ನೀರ್ ಮಯ್ಪೆರೆಗ್ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ದೂಪೆ
ಕಟ್ಟೆರೆಗ್‌ಲಾ ಸಾವುದೋಲು ಬೊಟ್ಟೆರೆಲಾ!

ಇನಿತ ಇಲ್ಲಡ್ ಉಲಯಿ-ಪಿದಯಿಲಾ ಗಡಿಬಡಿ,
ಪುಲ್ಯೊಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟು ಗವುಜಿ!
'ಪೂವೋಲು ಕುದ್ದೆರೆಗ್ ಬೀಸತ್ತೆ ಕೂಟುದು ಕೊಣಲೆ!"
"ಪೆದ್ದೆದಿಗ್ ವಂತೆ ಗಂಗರ ಪರ್ಪಲೆ!"

"ಬಾಲೆ ಮಯ್ತಿನ ಪಟಕೆ ಕುಬಳ್‌ಗ್ ರಟ್‌ಂದ್! ಅವು
ಕೊರಿನ ಅರ್ಬಾಟೊ ಬಾಣೊಡು ಮಗ್ಗ್ ಪುಟುಂಡು!
ಅಬ್ಬಬ್ಬ! ಉಂಬೆ ನಡ್‌ಗಾವುನಯೆ ಮೂಲೋಕ!
ಪೊಣ್ಣಲೆನ ಕಂಟೆಲ್‌ಗ್ ಆಪೆ ಪದಕ!"

ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಕಾಮಣ್ಣೆ ಪೊತುದಿನಿ ಮುರಾನ್ಯತ್ತೆ?
ಗೆಂಡ ಮಾಯುನ ದುಂಬು ಪುಸ ಜಾತಕ!
ಉದುರ್ದಿ ಇರೆ ನಿಲಮುಟ್ಟೊಡಾಂಡ ಆ ಜಾಗ್ಡೆ
ಪುಡದ್ ಬತ್ತಂಡ್ ಪುಸ ಕೆಂಪು ಕೆಂಪು ಕೊಡಿ!

ಬಲ್ಲಿ ಜನೊಕುಲೆ! ಬಲ್ಲಿ ಆಣುಲೇ! ಪೊಣ್ಣುಲೇ!
ಕಟ್ಟಿ ತೋರಣ! ಪಾಡಿ ರಂಗೋಲೆ! ಕಂಟೆ ಬೊಟ್ಟಿ!
ಉಂದೇ "ಪುನಃ ಪುನರ್ಜಾಯಮಾನೀ ಪುರಾಣೀ!"
ಉದುರುಂಡು, ಚಿಗುರುಂಡು ! ಅವ್ವೇ ಯುಗಾದಿ !

ಕೊಡಿ-ಮುದೆಲ್ ತೋಜಂದಿ, ಪಿರದುಂಬು ಇಜ್ಜಂದಿ,
ಕೈಕಂಬ ದಾಂತಿ ಈ ಬೋಳು ತಾದಿ !
ಅಯನೊಳೆನ ತಾಳ ಪಾಡೊಂದು ತಾದಿದ ಮಿತ್ತ್
ಪೆಜ್ಜೆಲೆನ ಗುರ್ತು ಒತ್ತುನ ಯುಗಾದಿ !

ಕಲ್ಲೊ-ಕಲ್ಲೊಲು ಯುಗಾದಿಗ್ ಸೊಲ್ಲೊ-ಸೊಲ್ಲೊಲು !
ಒಲ್ಲ-ಒಲ್ಲಲ ಯುಗಾದಿಗ್ ಮುಲ್ಲ-ಮುಲ್ಲ!
ಮುನ್ನೊಡು ಮೂವೊಡು ಈಯೊಡು ಯುಗಾದಿಗ್ ಇಜ್ಜಿ!
ಆಪಿನವೆ ಮಾತಲಾ ! ಪೋಪಿನವು ಇಜ್ಜಿ!

ಈ ಯುಗಾದಿಡ್ ಪುಟುದಿ ಬಾಲೆಗ್ ಪುದಾರ್‌ದಾದ?
'ದುರ್ಮುತಿ'ಗೆ! ಗಾಬು ಬೂರಡೆ ಪೊಕ್ಕಡೆ !
ಕರಿಯಿಂಚಿ ಯುಗಾದಿದ ಬಾಲೆ ರೌದ್ರಿ ಅತ್ತೇ?
ಅವು ಇನಿತ ಪುಲ್ಕರೆನೆ ಬಿಜಕ್ರೆ ಆಂಡತ್ತೇ?

ರೌದ್ರಿಗ್‌ಲ ಕೊಡಿ ಉಂಡು, ದುರ್ಮತಿಲ ಮುಗಿವುಂಡು,
ಶ್ರೀಮುಖಲ ದುಂದುಭಿಲ ಗೊಬ್ಬರಾಪುಂಡು;
ಯುಗಾದಿ ಮಾತ್ರ ಎದಗಲಾ ಪೆಜ್ಜೆ ಪಾಡುಂಡು;
ಅವು ಮುಟುದು ಕೋಡೆ ಇನಿ ಆದ್ ಚಿಗ್‌ರುಂಡು!

ಬಡವು

ಬಂಜಿ ಕಾಯುನ ಬೆಸಿಕ್ ಕರ್ಬ ನೀರಾಪುಂಡು,
 ಬಂಜಿ ಕೂಗುನ ಸೂರ ಕಡಲ ಗುರೆಪುನಿ ದಿಂಗು,
 ಬಂಜಿ ಕಲ್ಪುನ ಕೇಂಡ್ ಕಲ್ಪ ಲಕ್ಕ್ದ್ ಬರುವೆ,
 ರುದ್ರಕಾಳನ ವಾ'ನ ಬಂಜಿ ಪನ್ನಿನ ಬಲಪೆ.

ಬಡವುದ ಎದ್ರ್ಡ್ ಶಾಂತಿ ಮಂತ್ರ ಪನಡೆ ಬಟ್ಟೀ,
 ಬಡವುದ ಕೈತಲ್ ಬಂಡ್ಲಾಲೆ ಪಾಡಡೆ ಸೆಟ್ಟೀ,
 ಬಡವುದ ನಿರೆಟ್ಟ್ ಕಬಿತೊ ಓದಡೆ ಕವಿಕ್ಲೆ,
 ಬಡವುದ ಕಾಡ್ಡ್ ಆಸ್ರಮ ಕಟ್ಟಡೆ ರುಸಿಕ್ಲೆ,
 ಬಡವುದ ಸೂಸ್ತೊಡು ಸತ್ಯದ ಸುದ್ದಿ ಕಲೆವಡೆ,
 ಬಡವುದ ಪ್ರಾಂತ್ರೊಡು ನ್ಯಾಯದ ಸಾಸ್ತ್ರ ಕಲೆಪಡೆ,
 ಬಡವುದ ಬಟ್ಟಲ್‌ಗ್ ಸೂರ್ಗದ ಅಡ್ಯೆ ಬಲೆಸಡೆ,
 ಬಡವುಗು ತೋಜಾವಡೆ ನರಕದ ಬಡ್ಡ್ ಕಡ್ತಲೆ.

ಬಡವುಗು ಕಣ್ಣೆಜ್ಜಿ, ಬಡವುಗು ಕೆಬಿ ಇಜ್ಜಿ,
 ಬಡವುಗು ಕರ್ಣಿಜ್ಜಿ, ಬಡವುಗು ತರೆಲ ಇಜ್ಜಿ,
 ಬಡವುಗು ಕೋಡೆ ಇಜ್ಜಿ, ಅಯಿಕ್ ಎಲ್ಲೆಲ ಇಜ್ಜಿ,
 ಬಡವುಗು ಬಯ್ಯೆ ಇಜ್ಜಿ, ಬಡವುಗು ಇತ್ತೆ ಮಾತ್ರ:

ಬಡವುದ ಕಣ್ಣ್ ಕೆಚಿ ತರೆ ಮಾತ ಬಂಜಿ ಮಾತ್ರ,
ಬಂಜಿದ ಕಡಲ್ ಕಡೆದ್ ಪುಟ್ಟುನವು ನಂಜಿ ಮಾತ್ರ,
ನಂಜುಂಡೆಲಾ ಪರೆರೆ ಪೋಡ್ಯುವೆ ಈ ನಂಜಿ!
ಕೈಲಾಸ ವೈಕುಂಠ ಭಸ್ಮ ಮಲ್ವು ಈ ನಂಜಿ!

ಬಂಗಾರ್ತ ಓಡಿಲ್ದ ಇಲ್ಲಾಕುಲೇ, ಕೇಣ್ಣೆ,
ಬಂಗಾರ್ತ ಕಣ್ಣಾಯನಿ ನುರ್ತಿನ ಬೇತೆ ಅತ್ತ -
ಬಡವುದ ಕಾಡ್‌ಪಂಜಿ;

ಬಂಗಾರ್ತ ಕವಚದಕುಲೇ, ಕೆಚಿ ಕೂಲೇ,
ಬಂಗಾರ್ ತಿನ್ನಿನಾಯನಿ ಸಿಗ್ಗಿನಾಯೆ ಬಡವುನ್ವಿ ನರ-ಸಿಂಗಿ;
ಬಂಗಾರ್ತ ಏಣೆಡ್ ಸೋರ್ಗದ ಕೋಟೆ ಗೆಂದುನಕುಲೇ,
ನೂದು ಯಜ್ಞದಾಯನಿ ತೊಲ್ತ ಮೂಜಿ ಪೆಜ್ಜೆದಾಯೆ
ಮೂಜಿ ಮುನ್ವಿದಾತ್ತಿನ ಬಡವುದಾಯೆ!
ಬಡವು ಉಪ್ಪಾಡ್‌ಂದ್ ಎಣ್ಣೊಂದಿ ಮಲ್ಲ ಬಂಜಿದಕುಲೆ,
ಬಡವೇ ನುಪ್ಪಾಯಿನಾಕುಲೆ ನಾಲಾಯಿ ಪಂದುಂಡು ಜೋಕೆ!

8

ಕೆಡಿ

ಕೆಡಿ-1

ಕರ್ತಲೆ ನೋನುದು ನೋನುದು ನೋನುದು
ಬೊಲ್ವುದ ಕೆಡಿ ಕೊಡಿತ್ಂಡ್
ಜೀವನೆ ಎಣ್ಣೆದ್ ಎಣ್ಣೆದ್ ಎಣ್ಣೆದ್
ದೇವೆರ್ ಪುಟು ಬತ್ತಂಡ್.

ಕೆಡಿ-2

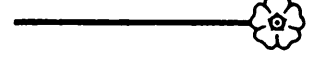
ಮನ್ಸಾ! ಗಗನ ಮಹಾಲ್ ಕಟ್ಡ್
ದಾಯೆಗ್ ಸೊರ್ಕುಡು ಉರಿಪ?
ಉದಲ್ದ ಮೆಯಿ ತೂಲ,
ಪುಂಚದ ಮೆಯಿಲಾ ತೂಲ;
ಹಾಂಕಾರೊನಿ ಬುಡುದು ನಮೋ ಪನ್ಪ.

ಕೆಡಿ-3

ದೇಸಿ ಮಡ್ಡಮ್ಮ ಮಗೆ ಲಾರಿದಡಿಕ್ ಬೂರ್ಯೆಗೆ,
ಮಡ್ಡಮ್ಮೆ ತೆಗಲೆ ದರ್ತೊಂದು ಬುಲ್ತೊಲುಗೆ -
"ರಾಲ್ಸರಾಯ್ಸ್ತದಡಿಕಾಂಡ್ಲ ಬೂರ್ಯನಾ ಮಗನೇ,
ಕಟ್ಟಲಾರಿದಡಿಟ್ ಸಯ್ತನೇ ಮಗನೆ !"

ಕೆಡಿ-4

ಬದ್‌ಕ್ ಬೊಳ್ಳೆಲ್ ಪೊಣ್ಣು
ಅಂದ್ ಮಲ್ವೆರೆ ಅಯಿನ್
ಕೇಯಾಂದ್ ಬಜಿ ಅಂಗ್
ಬೋಡೊಂತೆ ರಂಗ್.

9

ಸಂಸ್ಕೃತೊಡ್ಡು

೧೨೩

1

ಕಯ್ತು ಕಮಲೊಡು ಕಾರ್ದ ಕಮಲೊನು
ಬಾಯ್ತು ಕಮಲೊಡು ದಿಂಜಾದ್
ಗೋಳದ ಇರೆಟ್ಟ್ ಜೆತ್ತದಿಂಚಿನ
ಬಾಲೆಗೆದಗಲ ಪುಡೆಡುವೆ.

2

ನಟ್ಟುನಾಯೆ'ಂಡಲಾ ಕೆಂಡಿನೆನಿ ಕೊಪೆ
ಮಸಣೊಡಿತ್'ಂಡಲಾ ಯಾಪಲಾ ಮಡಿಯೆ
ಬೂತೊಲೆನ ಉಲ್ಲಾಯೆ, ಪೋಡಿಗಿನಿ ಕಲೆಪೆ
ಇ-ಚಿತ್ರ ನಡಳಕೆದ ಶಿವಪಾದೊಗು ಪುಡಡಿಯೆ.

3

ಹಯಗ್ರೀವಾ ಹಯಗ್ರೀವಾ
ಹಯಗ್ರೀವಾ ಪನ್'ಂಡ
ಪಾಪ ನಿಕಲೆನ್ ತೊರೆದ್ ಪೋವು
ಸೂಳೆ ಬಡವನ್ ಬುಡಿಲೆಕ್ಕ.

4

ಕುದುರೆಯ ಬೊಡ್ಡಿಗೆ ಆನೆಯ ಬೊಡ್ಡಿಗೆ
ಬೊಡ್ಡಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಲವೆಲಾ
ದೈವೋ ಕೆಪುನಿಲ ಪಾಪದಕುಲೆನೇ
ಏಡ್‌ದ ಬಾಲೆನಿ ಕಡ್ಡುಲಾ.

5

ಪ್ರಾಯೋಡು ಹಿರಿಯರ್ ಜ್ಞಾನೋಡು ಹಿರಿಯರ್
ತಪಸ್ಸು ಮಲ್ತಾದಿ ಹಿರಿಯರ್‌ಲಾ
ದೊಡ್ಡುಡು ಹಿರಿಯರ್ ಆಯಿನಾಕುಲೆನ
ಬಾಕಿಲ್‌ಡುಂತುಡು ಕಾಪುವೆರ್.

6

ಪಜಿರ್ ತಿಂದ್‌ದ್ ಪೆತ್ತ
ಪೇರ್ ಕೊಪುಂಡು
ಪೇರ್ ಪರ್ವಿನ ಸರ್ವೆ
ವಿಸನೆ ಕಕ್ಕುಂಡು.

7

ಪೊಣ್ಣು ತೂಪೊಲು ಪೊರ್ಲು ಅಪ್ಪೆ ತೂಪುನಿ ದೊಡ್ಡು
ಅಮ್ಮೆ ಆಣನ ಕಲ್ತ ಕಲ್ತು ತೂಪೆ
ಪೈಕಿದಾಕುಲು ಕುಲತ ಮಲ್ಲಪ್ಪು ತೂಪೇರ್
ಬಾಕಿ ಜನ ತೂಪಿನವು ಬಾಯಿ ಚೀಪೆ.

8

ದುಸ್ತುಡ್ಡಾವೆರೆ ಮನ್‌ಸಗ್ ಬಲೆನಾ?
ಅಂದ್ ಮಗಾ! ಕಡಲ್‌ದ ರಾಜೆ
ಪಟ್ಟಿದಾಯಗೇ ಮಗಲೆನಿ ಕೊರಿಯೆ
ಬತ್ತಲೆದಾಯಗ್ ಇಸ ಕೊರಿಯೆ.

9

ಒಂಟಿಲೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಮದ್ ಮೇಂ'ಡ್
ಅಲ್ಪ ಕತ್ತೆಲೆನ ಪದ ಆಂಡ್
ಒಂಜೇನೊಂಜಿ ಪುಗಲೊಂಡ
ವಾ ರಾಗಯ! ವಾಃ ಪೋಲೇಂ'ದ್ !

10

ಮಂಗೆ ಗಂಗರ ಪರ್ಂಡ
ಅಯಿಕ್ ತೇಳ್‌ಲ ತುಚ್‌ಂಡ
ಮೆಯಿಟ್ ಬೂತಲ ಪೊಗಿಂಡ
ಕಂಡಾಬಟ್ಟೆನೆ ಆವಂದ?

11

ಮಸಣೊಡು ಪುಗೆ ಲಕ್ಕುನ ತೂದು
ವೈದ್ಯಗ್ ಅತಿ ಅಚ್ಚರಿ ಆಂಡ್
ಯಾನಾ ಅಣ್ಣೆನ ಪೋವಂದೆ
ಎಂಚ್ ಇಡೆಗ್ ಬತ್ತೆಗೆ ಉಂಬೆ?

ಗೌತಮಿ-ಗೌತಮೆ

ಮುಕ್ಕಾಳ್ ಊರು ಸುತ್ತರೆ ಪೋಯಿ ಗೌತಮಗ್
ಮೂಜೇನಿ ತೂದು ತರೆ ಕರಡಾಂಡ್ಗೆ
ಮೂಜೇನಿ ತೂದು ಉಡಲ್ ಮೆದಿತ್ಂಡ್ಗೆ
ಮೂಜೇನಿ ತೂದು ಎದೆ ಅಲಂಕ್ಂಡ್ಗೆ:

ತನ ತರೆನೆ ತನ್ಕ್ ದಿಣ್ಣಾಯಿನ ಜಬ್ಬನಿ ತೂದು,
ಮೆಯ್ ತರೆದ್ ಕುರಿದ್ ನಾರುನ ರೋಗಿನಿ ತೂದು,
ನಾಲ್ವರೆ ಪುಗೇಲ್ಡ್ ಮಸಣೂಗು ಲಕಿನ ಪುಣ ತೂದು,
ಮೂಜೇಕ್ ಪರ್ಯಾರ ದಾನೇಂ'ದ್ ಕೇಂಡೆಗೆ
ತಾನೇ ಪರ್ಯಾರ ನಾಡುವೇಂ'ದೆನ್ನೊಂಡೆಗೆ.

ಹಂಸದ ತುಪ್ಪಿದ ಹಾಸಿಗಡ್ಡ್ ಲಕ್ದುಂತ್ಯೆಗೆ,
ತೆಡಿನಾಂಡ ನೆತ್ತರ್ ಉಡೆವಿ ಮೆಯ್ ಬೊಡೆದಿ ಬಾಲೆನ್ ಬುಡ್ಯೆಗೆ,
ಏಳುಪ್ಪರಿಗೆದ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್ನಿ ದಾಂಟ್ಯೆಗೆ,
ನಡ್ಡಿಲ್ಡ್ ಇಲ್ಲ ಊರು ದೇಸ ಪಿರ ಪಾಡ್ಯೆಗೆ,
ಊರೂರು ತಿಗ್ಯೆಗೆ, ದೇಸೋಲೆನ್ ಸುತ್ಯೆಗೆ,
ಗುಡ್ಡೆಲೆನಿ ದೊಂಕ್ಯೆಗೆ, ಕಾಡುಲೆನಿ ಪೊಗ್ಯೆಗೆ,
ಜಾತ್ರಲೆಡ್ ನಿಗ್ಯೆಗೆ, ಮುನಿಕುಲೆಗ್ ಬಗ್ಯೆಗೆ,
ತಿಕಿತಿಕಿನ ಕಲ್ಲ ಬೊಂಬೆಲೆಗ್ ಕೈ ಮುಗ್ಯೆಗೆ,
ಪಿಂದೇ'ನ್ನಿನಾಕುಲೆನಿ ನಾಡ್ನಾಡ್ಡ್ ಕೇಂಡೆಗೆ.

ಉಪಾಸ ಕುಲ್ಲುದು ಮೆಯ್ ಎಲ್ಲೊಟೆ ಮಲ್ಲೊಂಡೆಗೆ,
ಒಂಜಿ ಬರಲೆಡ್ ಉಂತುದು ತಪಸ್ಸ್ ನೋನೈಗೆ.

ಪಗೆಲ್ ಅಳದ್ ಇಲಾದ್, ಇಲ್ ಅರಲ್ ಪುಲ್ಯಾದ್,
ಪುಣ್ಣಮೆ ಅಮಾಸೇ'ದ್ ಬೇಸ ಪಗ್ಗು ಆದ್,
ವರ್ಸದ ಚಕ್ರ ಏತೇತೋ ಸುತ್ತು ಕರೆದ್,
ಕಡೆಕೊಂಜಿ ದಿನ ಒಂಜಿ ಮರತಡಿಟ್ ಕುಲೈಗೆ,
ಪಿದಯಿದ ಕಂಡಿ ಮುಚಿದ್ ಒಲಯಿದೆ'ನಿ ದೆತ್ತೆಗೆ-
ಬೊಂತೆಲ್ದ ಬಾಣೊಡೊರ ಮಿಂಚಿ ಮಿಂಚಿಂಡ್ಗೆ
ಕರ್ತಲೆದ ಗುಲ-ಗುಡೆಟ್ ಬೊಲ್ಪು ದಿಂಜೊಂಡ್ಗೆ-
ಮೂಜೇಕ್ಲಾ ಒಂಜೆ ಬದಲ್ ತಿಕ್ಕೊಂಡ್ಗೆ.

ಕತೆಕ್ ಕೈಕಾರ್ ಕೆಚಿ ತರೆ ಬರಲ್ ಕೊಡಿತ್ಂಡ್
ಊರು ಕೇರಿ ಕೊಪ್ಪ ಕೇಳ ದೇಸ ಕೋಸ ಪಂಬುಂಡ್,
ಬುದ್ಧೆ ಆಯಿನ ಅರಸು ಮಗನ ಪಾದದ ಬರಿಟ್
ಪರ್ಸೆ ಕೂಡುದು, ಹರ್ಸ ಮೀರ್ದ್ ಕೆಚಿ ಕೊಪುಂಡು.
ಕೇಂಡ್ದ್ ಕಿಸಾ-ಗೋತಮಿನ ಕೊರಡ್ಕೊಡಿಬುಡುದು
ಸಯ್ತಿ ಬಾಲೆನ್ ದೆರ್ತ್ ಪುಗೇಲ್ಡ್ ಪೇರೊಂದು,
ಬತ್ತೊಲು, ದೀಯೊಲು, ಬೂರೊಂಡೊಲು, ಕೈ
ಮುಗಿದ್ ಉಂತ್ಯೊಲು,

"ಮೂಜೇಕ್ ಮರ್ದ್ ಪಿಂದಿನ ಓ ತಥಾಗತಾ!
ಒಂಜೇಡ್ಡ್ ಬುಡ್ಬಾಲ ಎನ ಮಗನಿ, " ಪಂಡೊಲು,

ಬುದ್ಧೆ ಆಯಿನ ಗೌತಮನ ದುಡಿಕುಲೆಡ್ ಮೆಲ್ಲ
ಅರ್ಲೆಂಡ್ ಒಂಜಿ ಕೆಂಪುದ ಕಮಲ ಎಲ್ಯ.

"ಬಾಲೆ ಬದ್ಕಾಗ ಓ ಗೋತಮೀ! - ಅಯಿಕ್ ಬೋಡು
ಸಾವು ತೂವಂದಿ ಇಲ್ಲದ ವಂತೆ ಸಾಸೆಮಿ"

ಇಲ್ಲ-ಇಲ್ಲದ ಎದ್ಕಾರ್ ಕಲ್ಲ್ ಕರವುನಲೆಕ್ಕ
ಒರ್ಲಯೊಲು ಪೊಣ್ಣೆವು ಪುಂಡಿ ಸಾಸೆಮಿಗಾದ್

ಕಾಂಟ್ರಿ ಸಾಸೆಮಿ ಉಂಡು, ಸೈಯಂದಿ ಇಲ್ಲಜ್ಜಿ,
ಎಂಚ ಪೋಯೊಲೊ ಅಂಚ ಬತ್ತೊಲು ಸುಗತನ ಬರಿಕ್
ಬುದ್ಧನ ಕಣ್ಣ್ಡ್ ಕರುಣೆದ ಪೇರ್ ಉಕ್ಕುಂಡ್,
ಪಂಡೆ: "ಮಗಲೇ, ಸಾವು ಮಾತ ಜೀವೊಲೆ ಬಿನ್ನೆ;
ಸಾವುದ ಸತ್ಯ ತೆರಿಯನಾಯೆ ಸಾವುನಿ ಗೆಂದೈ"

ಗೋತಮಿ ಮೋನೆಡೊಂಜಿ ಗಂಟ್ ತೆಲೈ ಮೂಡ್ಂಡ್,
ಲೋಕೊದ ಬೊಲ್ಬುದ ಕಣ್ಣ್ಡ್ ಕಯ್ವಿದ ನೋಟ ತಾಂಟ್ಂಡ್,
ಪಂಡೊಲು: "ಸರ್ವಜ್ಞಾ, ಸುಗತಾ, ಓ ಬುದ್ಧಾ,
ಈತೊಂಜೆನಿ ಕಲ್ಬೆರೆಗ್ ಈ ಈತಾಕಿ ಸೊಂದ್ಯನಾ?
ಈ ಈತೆಕ್ ಅರಸ್ತನ ಬುಡ್ಡ್ ಈತೊರ್ಸ ಬೆಂದ್ಯನಾ?
ಸಾವುಗು ಮದ್ದಿಜ್ಜಿ'ನ್ನೆರೆ ಸರ್ವಜ್ಞೆ ಆವೊಡಾ?"

ಬುದ್ಧನ ಮೋನೆಗ್ ಒರ ನೇಡ್ ನಿರೆಲ್ ಚೆಲ್ಲೆಂಡ್;
ಪ್ರೀತಿಡ್ ಗೋತಮಿ ತರೆ ಪೂಜಿದ್ ಪಾತೆರ ಪಂಡೆ:
"ಮಗಲೇ, ಗೋತಮಿ, ಉಂದೇ, ಮನ್‌ಸನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ರಂದೆ-
ರೋಗ ಮುಪ್ಪು ಸಾವು ವಾ ಜೀವೊಗುಲಾ ತಪ್ಪಂದ್

ಎಣ್ಣುನಿ, ಗೆನ್ನುನಿ, ಮೆನಿಪುನಿ, ಮನ್‌ಸನ ಮನಸ್‌ದ ಗಂಟ್
ಅಯಿಡ್ಡಾಸರ ಪ್ರಾಣಿಗ್ ಒವು ನೇಡಾ ಅವು ಮನ್‌ಸನ ದುಕ್ಕ.
ನೇಡ್‌ನಿ ನುಂಗೈರೆ ಸಿದ್ಧೆರ್ ಬುದ್ಧೆರ್ ಬೊಡ್ಡಿ-ನಿಜ,
ದುಕ್ಕನಿ ದಕ್ಕಾವೊನ್ನೆರೆ, ಉಲಯಿದ ಪುದೆ ಜಾವಾವೆರೆ,
ಪುಳಿ ಬೆಂಜಾಣ ಬೊಳ್ಳೆಯ್ ಆವೆರೆ, ನಾಡುನೆಬೋಧನೆ
ಸಾಧನೆ ಬೋಡು,

ತೆರೆ ತೆಕ್‌ಂಡ, ನುರೆ ಅಳಂಡ, ಉಲಯಿ ಮಾತ ತೆಲೆಂಡ
ಗೋತಮೆನೇ ಬುದ್ಧೆ ಅತ್ತ್ ಗೋತಮಿಲಾ ಬುದ್ಧೆನೆ,
ಅಪಗ ನಿಕ್ ತೆರಿದ್ ಬರು ಮುದೆಲ್‌ಡುಪ್ಪು ಸತ್ಯ:
ಸಾವು ನಂಕ್ ಪಗೆನವತ್ತ್, ಪಗೆನವು ದುಕ್ಕ:
ದುಕ್ಕದ ತಿರ್ಲೆನಿ ತೆರಿಯಡ ಸಾವು ಗೆಂದಿ ಲೆಕ್ಕ."

ಬಿನ್ನಯ

ತಿರು ಒಯ್ಬುಲ ಗೆಚಿತ ಮುಟ್ಟ
ಬರ್ನ್ ಬಿರುನಿ ಬಾಂಗಾಲ!
ನಿನ ಸತ್ಯದ ಬಾಣ ಬುಡುದು
ಎನ ಮಿತ್ಯೊಗು ತಾಗಾಲ!

ಮಣ್ಣ ತಡೆಯಿಡುಪ್ಪು ನನೆತಿ
ತಿರಿಕ್ ಬೊಲ್ಪು ಪತ್ತಾಲ!
ಗುಲೈಡ್ ದಿಂಜೊಂದಿತ್ತಿನ
ಕರ್ತಲೆಲೆನಿ ಪೊತ್ತಾಲ!

ಎನ ಕೋಣೆನಿ ಮಲ್ಬುಲ ನಿನ
ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಬಂಡಾರ!
ಎನ್ನ ಕೈಟ್ ಕೊರುದು ನಿನ್ನ
ಆವೇಸದ ಪಿಂಗಾರ
ಎನ ಬಾಯಿದ ಪಾತೆರೊಲೆಡ್
ನಿನ ನುಡಿಕಟ್ನಿ ದೀಲ!
ಪೊರ್ಲುಗು ಮರ್ಲಾವಂದಿನ
ತಿರ್ಲ್ ಇಸಯ ಪಣ್ಣಾಲ!

ಎನ್ನ ರಾಮಾಯಣ

ರಾಮ ದೇವೆರ್ ಎಲ್ಯ ಉಪ್ಪನಗ, ಒಂಜಿ ದಿನ,
ಪುಣ್ಣಮೆದ ತಿಂಗೊಳುನಿ ತೂಯೇರ್ಗೆ;
ತೂದು, ಅವು ಬೋಡೊಂದು

ಮುರೈಡೈರ್ಗೆ, ಪುರೈಡೈರ್ಗೆ,
ಅರಮನೆಲ ಪಟ್ಟಿಲಾ ಒಂಜಿ ಮಲ್ತೆರ್ಗೆ
ಅರಸುಲೆಗ್ ಮಂತ್ರಿಲೆಗ್ ದಿಕ್ಕ ತತ್ತಂಡ್,
ರಾಣಿಲೆನ ಮೋನೆ ಬೊಲ್ವಟ್ ಕಟ್ಂಡ್,
ಕೈನೆಲೆಗ್ ಕಣ್ಣ ಕರ್ತಲನೆ ಬತ್ತಂಡ್!
ಪುಂಚೊಡತ್ತಿನ ರುಸಿಯೇ ಬರೆ'ದೀತೆ ಉಂದು,
ಒಂಜಕ್ಕರೊಲ ನೆಟ್ಟ್ ಸುಲ್ಲು ಉಪ್ಪಂದ್

2

ಎಲ್ಯದಗ, ಯಾನ್ ರಾಮಡ್ ದಿಂಜಿ ಬುದ್ಯಂತೆ;
ತಿಂಗೊಳುಗ ನೇಸರ್ಗ ಮರ್ಲ್ ಕಟ್ಟಂದೆ,
ಈ ನಮ್ಮ ನಿಲೊಟೆ ತಿಕ್ಕುನವು ಬೋಡು ಪಂಡೆ :
ದಾನೇಂದ್ ಕೇನ್ಂಡ, ಒಂಜಿ ದಿನ ಮೀಯನಗ
ಎನ್ನ ತಿದ್ಯಪೆನ ಉರೂಂಟು ಮಿರೆ ತೂಯೆ,
ತೂದು, ಎನ್ನಪ್ಪೆನ ಚಪ್ಪಟ್ ಮಿರೆನಿ ತಿನಯೇಂದೆ,
ತಿದ್ಯಪ್ಪೆನವೆ ಎನ್‌ಕ್ ಬೋಡೊಂದು ಪಂಡೆ;

ಪಿಚ್ಚಂಡಿ ಪತ್‌ದ್, ಬುಲ್ತುದು, ಬೂರ್ಡು ಪುಡೆ-ಕೊಂದು
ಜಾಲ್ದ ದೂಳುನಿ ಮಾತ ಮೆಯ್ಕ್ ಮಲ್ತೊಂಡೆ.

ಎನ್ನ ರಾಮಾಯಣೊಡು ದಾನೇಂಡ್ ಪಿಂಬರಾ?
ಊರುಲಾ ಕೇರಿಲಾ ಒಂಜಾಯಿಜಿ,
ಎರೆನಲ ಕಣ್-ಮೋನೆ ಮೈಂದಾಯಿಜಿ,
ಏರೆಗ್‌ಲ ತರೆ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಸುಂದಾಯಿಜಿ!
ತಿದ್ಯಮ್ಮೆ ಬತ್ತೇರ್, ರಟ್ಟೆ ಪತ್ ದೆತ್ತೇರ್,
ಬೆರಿಟ್ ತರಿಕಿಟಧ ತರಿಕಿಟಧ ಬೊಟ್ಟೇರ್

ಅವು ಆಂಡ ಪೋವಡ್ -
ಪುಂಚಡುಪ್ಪುನ ರುಸಿಯ, ಬಂಗ್ಲೆಡುಪ್ಪುನ ಕಚಿಯ,
ಏರಾಂಡ ಎನ್ನ ಪಿಟ್ಯಾಯಣನ್ ಬರೆಯೆರಾ?
ಇಜ್ಜಿ; ವಾ ಕಚಿಲ ಎನ ಬಾಲಲೇಲೆ ಬರೆಯಿನ ಇಜ್ಜಿ.
ಇತೆ ನಿಕುಲೇ ಪಣೈಗೆ -
ಮಲ್ಲಕುಲು ಮಾತ್ರ ಮುಲ್ಲಾಯಿನವು ಪೂರ್ಲಾ?
ಎಲ್ಯಕುಲು ಲಾಗಿನು ಕೊನ್ನಿನವು ಮರ್ಲಾ?
ಇಜ್ಜಾಂಡ -
ಬಾಣೋಡಿತ್ತಿನ ಬೋಡು ಪಂಡ್ ಬುಲ್ತುನ ಬಾಲೆ,
ಕಣ್ಣಾಡಿಡ್ ತೋಜಾಂಡ ಕುಸಿಟ್ ತೆಲ್ಪಿನ ಬಾಲೆ-
ಇಂಚಿ ಬಾಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ರಾಮಾಯ್ಣನಾ?
ಎನ್ನಂಚಿನಾಕುಲೆಗ್ ಬಜಿ ಪಿಟ್ಯಾಯ್ಣನಾ?

ಆಯಿಜಿ ನರಮಾನಿ

ಅಡುಪುಡುಪ್ಪು ತೂನು ದೆತ್‌ದ್
 ಬೇಕಿಲ್‌ಡ್ ದಿವೊನ್ನಡೆ
 ತೂಟು ತೂಽ ತೆಕ್ಕೊಂದ್
 ಪಗೆಟ್ ಪಗೆಲ ತೀರಂದ್
 ನಿರಮನೆಕ್ಕ ದೀಯಿ ತಾವೆ
 ನಿನ ಮಾಡ್‌ಲ ನಕ್ಕುಂಡು

ಆಯಿ ಬತ್ತೆ ಉಂಬೆ ಬತ್ತೆ
 ಒರಿ ಒರಲಾ ಉಂದೆ ನಡಿಯೆ
 ಅಲ್ಪ ಬತ್ತೆ ಮುಲ್ಪ ಬತ್ತೆ
 ಒರಿ ಒರಲಾ ಇಂಚ ನಡತೆ
 ಅಪಗ ಬತ್ತೆ ಇಪಗ ಬತ್ತೆ
 ಒರಿಒರಲಾ ಉಂದೆ ದಡಿಯೆ:

ರಡ್ಡ್ ಕಾರ್ಡ್ ಉಂತು ಜಂತು
 ಸಾಸ್ತ ಸಾಸ್ತ ನಿಗ್ಗೊಂದ್
 ಕಣ್ಣ್ ಮುಚಿದ್ ಕೆಬಿ ಜೆತ್ತ್‌ದ್
 ಆಯಗಡ್ಡ ಬೂರುಂಡು

ಆಯ ನುಡಿನಿ ಪೆಜಿದ್ ಪೆಜಿದ್
ಬಾಯಿಪಾಟ ಮಲ್ತೊಂಡ್
ಬೆತ್ತಡ್ಡೇ ನಡತ್ಂಡ್.

ಆಯೆ ಬತ್ತೆ ಉಂಬೆ ಬತ್ತೆ
ಬತ್ತಿನಕ್ಕೆ ಪೆರಪ ಪೋಯೆ
ಆಯಗೊಂಜಿ ಉಂಬ್ಯಗೊಂಜಿ
ಅಲ್ಲ ಮುಲ್ಲ ಒಲ್ಲ ಒಲ್ಲ
ಆಯಗ್ ಗುಡಿ ಲಕ್ಂಡ್
ಪೂಜೆ ಆಯನ ಗಂಟೆ ನಗರಿ
ತೋತ್ರ ಮಂತ್ರ ಸ್ತಳ ಪುರಾಣ
ತಂತ್ರದಾರ್ ಮೊಕ್ಕೇಸರಿ
ಸೇವೆ ಪಟ್ಟಿ ವಿಧಿ ವಿಧಾನ
ಆಸ್ತಿ ದೊಡ್ಡು ಕೂಡುಂಡ್.

ಆಯೆ ತೇರ್ ಉಂಬ್ಯ ತೇರ್
ಏರ್ದ್ ಬರ್ದರ್ ಬತ್ತೊಂಡ್
ಅಯ್ತು ಬಲ್ಲ ನೆತ್ತ ಬಲ್ಲ
ಒಂಜೆಕೊಂಜಿ ತೊಡಕ್ಂಡ್.
ನೆದ್ದ ಉಂತಿ ಮ್ತುಗೊತ ಮಂಡೆ
ಅಡ್ಡ ತಿಡ್ಡ ತಿರ್ಗೊಂಡ್
ಈ ಬಕ್ತಗ್ ಆ ಬಕ್ತಗ್
ಲಟಾಪಟಯೆ ಪತ್ತೊಂಡ್
ಆಯೆ ಮಲ್ಲೆ ಉಂಬೆ ಏಲ್ಲೆ
ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ
ಬರು ಕಡ್ಡಲೆ ದಂಟೆ ಸೋಂಟೆ
ಬೆಡಿ ದುಸುಲು ಕೆಡಿ ಬಾಂಬುಲು

ಊರು ಊರು ಪೊತ್ತುಂಡು
ಬೀಡಿ ಬೀಡಿ ತರೆತ ರಾಸಿ
ಊರು ಕೇರಿ ಮಜಿತ ರಾಸಿ
ಬಾನ್ ಪುಗೇಟ್ ಮುಚ್ಚೊಂಡ್
ಆಯೆ ಬತ್ತ ಉಂಬೆ ಬತ್ತೆ
ನೆಡ್ಡ ನಡಪುಲೇಂದ್ ಪಂಡೆ
ನೆಡ್ಡ ಉಂತು ನಾಡ ಪ್ರಾಣಿ

ನೆಡ ತಾದಿ ತೂಯಿಜಿ
ಆಯಿಜಿ ನರಮಾನಿ.

ಆಯೆ ಬತ್ತೆ ಉಂಬ್ಯೆ ಬತ್ತೆ

ರಾಮೆ ಬತ್ತೆ ಕೃಷ್ಣೆ ಬತ್ತೆ
ಬುದ್ಧೆ ಬತ್ತೆ ಕ್ರಿಸ್ತೆ ಬತ್ತೆ
ಬಸವೆ ಬತ್ತೆ ಗಾಂಧಿ ಬತ್ತೆ
ಮಾತ ಬುಡಿನ ಜಿನೆಲ ಬತ್ತೆ.

ಆಯೆ ಬತ್ತೆ ಉಂಬ್ಯೆ ಬತ್ತೆ
ಅಲ್ಲ ಬತ್ತೆ ಮುಲ್ಲ ಬತ್ತೆ
ದಾಯೆ ಬತ್ತೆ ದಾನಿ ಮಲ್ತೆ?

ರಡ್ಡ್ ಕಾರ್ಡ್ ನೆದ್ದ ಉಂತು
ಪಾತೆರು ಈ ಜಂತು
ನೆದ್ದ ತಾದಿ ನಡಪೊಡೂಂದ್,
ಸೃಷ್ಟಿದ ಅಚ್ಚರಿತ ಪ್ರಾಣಿ
ಆವೊಡೂಂದು ನರಮಾನಿ;
ತೋಜಾವೆರೆ ಅಯಿಕ್ ತಾದಿ
ಆಯೆ ಬತ್ತೆ ಉಂಬ್ಯೆ ಬತ್ತೆ.

ಆಯೆ ಬತ್ತೆ ಉಂಬ್ಯೆ ಬತ್ತೆ
ಮಾತೆರೆನ್ಲ ಸುತ್ತ ಲೆತ್ತೆ
ತೋಜಾವೆರೆ ತಾದಿ ನಡತೆ
ನಡತ್ ನಡತ್

ಪಂಡ್ ಪಂಡತ್ ಕಾರ್ ಸಮೆತೆ
ಮಲ್ತ್ ಮಲ್ತ್ ಮೆಯ್ ಸಮೆತೆ.

ಆಯೆ ಪಂಡೆ ಉಂಬ್ಯೆ ಪಂಡೆ:
“ಪೆಜ್ಜೆ ದೀಲೆ ಕಾರ್ ದೆಕ್ದ್,
ಕೂರ್ಲೆ-ದೆಪ್ಲೆ ಕೈ ದೆಕ್ದ್,
ಪಾತೆರೊಡ್ಡ ಬಾಯಿ ದೆಕ್ಲೆ,
ಎಣ್ಣೊಡಾಂಡ ಮನಸ್ ದೆಕ್ಲೆ.

“ಎಲ್ಲೆನ್ನಿನೊ ಇನಿತ ಬಾಲೆ:
ಇನಿ ಪನ್ನೀ ಬಂಜಿನಾಲೆ
ಆರೈಕಿನಿ ಮಲ್ಪಲೆ.

ಇನಿಯೆ ತರೆ, ಎಲ್ಲೆ ಕಾರ್:
ತರೆಕ್ ಮಯ್ಬಿನಿಂಚಿ ನೀರ್-
ಅಯಿನಿ ಸುದ್ಧ ಮಲ್ಪಲೆ.
ಕೂರಿನವೆ ಪಿರ ಬಪುಂಡು:
ಎಡ್ಡೆಂದಿನ ಕೂರ್ಲೆ;
ತಿಂದಿನೈತ ತೇಗ್ ಬರು:
ಕಮ್ಮೆನದವೆ ತಿನ್ನೆ.

“ನಿರೆತಾಯೆನೆ ಮುದೆತಾಯೆ:
ಆಯ ಬೊಲ್ಪು ನಿನ್ನ ಬೊಲ್ಪು
ಆಯ ಬರ್ಸ ನಿನ್ನ ಬರ್ಸ
ಆಯ ಚೀಪೆ ನಿನ್ನ ಚೀಪೆ
ಆಯ ಕಯ್ಪಿ ನಿನ್ನ ಕಯ್ಪಿ.

“ದಿಕೆಲ್ ಡುಪ್ಪು ತೂನು ದೆತ್ದ್
ಬೇಕಿಲ್ಡ್ ದೀವೊನ್ನಡೆ:
ತೂಟು ತೂ ತೆಕ್ಕಂಡ್,

ಪಗೆಟ್ ಪಗೆಲ ತೀರಂಡ್.

ನಿರಮನೆಕ್ ದೀತಿ ತುವೆ
ನಿನ ಮಾಡ್ನ್ ನಕ್ಕುಂಡು.
ಪುಗೆಲ್ ಪುಗೆಲ್ ತಿಕ್ಕಡೆ,
ಕೈಟ್ ಕೈ ಕುರ್ಕುಲೆ.”

ಆಯೆ ಬತ್ತೆ ಉಂಬೈ ಬತ್ತೆ,
ಒರಿಒರಲಾ ಉಂದೆ ನುಡಿಯೆ;
ಅಲ್ಲ ಬತ್ತೆ ಮುಲ್ಲ ಬತ್ತೆ,
ಒರಿ ಒರಲಾ ಇಂಚ ನಡತೆ;
ಅಪಗ ಬತ್ತೆ ಇಪಗ ಬತ್ತೆ,
ಒರಿ ಒರಲಾ ಉಂದೆ ದಡಿಯೆ.

ರಡ್ಲೆ ಕಾರ್ಡ್ ಉಂತು ಜಂತು
ಸಾಸ್ತ ಸಾಸ್ತ ಸೇರ್ಂಡ್,
ಕಣ್ಣ್ ಮುಚಿದ್ ಕೆಬಿ ಜೆತ್ತದ್
ಆಯಗಡ್ಡ ಬೂರುಂಡ್,
ಆಯ ನುಡಿನ ಪೆಜಿ ಪೆಜ್ಜಿದ್
ಬಾಯಿಪಾಟ ಮಲ್ತಂಡ್
ಬೆತ್ತಡ್ಡೇ ನಡತ್ಂಡ್.

ಆಯೆ ಬತ್ತೆ ಉಂಬೈ ಬತ್ತೆ,
ಬತ್ತಿನಕ್ಕ ಪೆರಪ ಪೋಯೆ
ಆಯಗೊಂಜಿ ಉಂಬೈಗೊಂಜಿ
ಅಲ್ಲ ಮುಲ್ಲ ಒಲ್ಲ ಒಲ್ಲ
ಆಯನ ಗುಡಿ ಲಕ್ಕಂಡ್.

ಪೂಜೆ ಅಯನ ಗಂಟೆ ನಗರಿ
ತೋತ್ರ ಮಂತ್ರ ಸ್ತಳಪುರಾಣ

ತಂತ್ರದಾರ್ ಮೊಕ್ಕೇಸರಿ
ಸೇವೆ ಪಟ್ಟಿ ವಿಧಿವಿಧಾನ
ಆಸ್ತಿದೊಡ್ಡು ನಿಧಿನಿಧಾನ
ಬತ್ತಂಡೇ ಬತ್ತಂಡ್.

ಆಯ ತೇರ್ ಉಂಬ್ಯ ತೇರ್
ಎಡರ್ ಬಡ್‌ರ್ ಬತ್ತಂಡ್,
ಅಯ್ತು ಬಲ್ಲ ನೆತ್ತ ಬಲ್ಲ
ಒಂಜೆಕೊಂಜಿ ಸರ್ಕಾಂಡ್
ನೆದ್ದ ಉಂತು ಮೃಗತ ಬೀಲ
ಅಂಡೆನಿ ಕುಡ್ತ ದಕ್ಕಂಡ್
ಈ ಬಕ್ತಗ್ ಆ ಬಕ್ತಗ್
ಲಟಾಪಟಯೆ ಪತ್ತಂಡ್
ಆಯೆ ಮಲ್ಲೆ ಉಂಬ್ಯೆ ಎಲ್ಲೆ
ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ಮಂಡೆ ಮಂಡೆ
ಬರು ಕಡ್ತಲೆ ದಂಟೆ ಸೋಂಟೆ
ಬೆಡಿ ದುಸುಫಲು ಕೆಡಿ ಬಾಂಬುಲು
ಊರುಗೂರೆ ಪೊತ್ತಂಡ್
ಬೀದಿ ಬೀದಿ ತರೆತ ರಾಸಿ
ಊರು ಕೇರಿ ಮಜಿತ ರಾಸಿ
ಬಾನ್ ಪುಗೇಟ್ ಮುಚ್ಚಿಂಡ್

ಆಯೆ ಬತ್ತೆ ಉಂಬ್ಯೆ ಬತ್ತೆ
ನೆದ್ದ ನಡಪಿ ತಾದಿ ಪಂಡೆ
ನೆದ್ದ ಉಂತು ಈ ಪ್ರಾಣಿ
ನೆದ್ದ ನಡಪಿ ತಾದಿ ತೂಯಿಜಿ,
ಆಯಿಜಿ ನರಮಾನಿ

ಆಯಿ ಬತ್ತೆ ಉಂಚ್ಚೆ ಬತ್ತೆ
ಏರ್ ಬತ್‌ದ್ ದಾನಿ ಮಲ್ತೆ?

ಪಾ.ವೆಂ. ಆಚಾರ್ಯ

(1915-1992)

'ಕಸ್ತೂರಿ'ದ ಮಾಜಿ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಅಖಿಲ
ಕರ್ನಾಟಕೊಡ್ ಮೇರ್ ಪುದಾರ್
ಮಲ್ಲನಾರ್. ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಡ್
ಮಲ್ಲೊ ಪುದಾರ್. ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಚಾರೊಳೆನ್ -
ವಾ ಕ್ಷೇತ್ರಡೆ ಆವಡ್ - ಚರ್ಚೆ
ಮಲ್ಲೇಲೆಕ್ಕತಿನೊ ಮೇರೆ ಲೇಖನೊಳು ಭಾರೀ
ಜನಪ್ರಿಯಲಾದುಳ್ಳೆ. ಕಾವ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಡು
'ನವನೀರದ'ನ್ವಿನೋ ಸಂಗ್ರಹ ಪಿದಾಡ್ಪೊತೆರ್.

'ಲೋಕದ ಡೊಂಕು' ಮೇರೊ
ಹಾಸ್ಯಬರಾವುಳೆನೊ ಸಂಗ್ರಹ. ತುಳು
ಬಾಸೆದೊ ವ್ಯಂಜಕ ಶಕ್ತಿದಮಿತ್ತ್ ಮೇರೆಗ್
ಓಳ್ಪಾಂತಿನೊ ವಿಶ್ವಾಸೊ.

'ಬಯ್ಯ ಮಲ್ಲಗೆ'ಡ್ ಆಚಾರ್
ಬರೆತಿನೊ ವಾ ಕಚತೆಲಾ ನೆಕ್ ಸಾಕ್ಷಿ
ಪಣ್ಣುಂಡುಂದ್ ಓದುನಕ್ಲೆಗ್
ಖಾತ್ರಿ ಆವು.

ಬೆಲೆ: ರೂ. 30.00